

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 85 0 П 026984 16 Рев
Бања Лука, 28.09.2017. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Сенада Тица, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља ЈЗУ Болница „С.А.Л.“ Д., кога заступа пуномоћник С.Т., адвокат из Д., Улица ..., против тужене Н.З., коју у ревизионом поступку заступа пуномоћник Р.П., адвокат из Б.Л., ..., ради исплате дуга, одлучујући о ревизији тужене против пресуде Окружног суда у Добоју број 85 0 П 026984 16 Гж од 13.05.2016. године, на сједници вијећа одржаној дана 28.09.2017. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се дјелимично усваја, пресуда Окружног суда у Добоју број 85 0 П 026984 16 Гж од 13.05.2016. године преиначава и суди:

Жалба тужене се дјелимично усваја и пресуда Основног суда у Добоју број 85 0 П 026984 11 П од 25.06.2015. године преиначава тако што се тужена обавезује да тужитељу на име главног дуга, умјесто досуђеног износа од 66.002,49 КМ, исплати износ од 37.401,45 КМ, те умјесто досуђене накнаде трошкова поступка у износу од 4.258,10 КМ, износ од 2.384,53 КМ.

У осталом дјелу ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Добоју број 85 0 П 026984 11 П од 25.06.2015. године тужена је обавезана да тужитељу, због неизмирења обавезе из уговора о специјализацији број 1840/02 од 23.12.2002. године, исплати трошкове специјализације у износу од 66.002,49 КМ, са законском затезном каматом почев од подношења тужбе па до исплате, као и да му надокнади трошкове парничног поступка у износу од 4.258,10 КМ. Захтјев тужитеља за исплату законске затезне камате на појединачно исплаћене износе почев од наредног дана од дана исплате је одбијен.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Добоју број 85 0 П 026984 16 Гж од 13.05.2016. године жалба тужене је одбијена и првостепена пресуда потврђена. Одбијен је захтјев тужитеља за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужена, због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи или да се укину нижестепене пресуде и предмет врати на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија је дјелимично основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља да се тужена обавезе да му, на име дуга због неизмирења обавезе из уговора о специјализацији број: 1840/02 од 23.12.2002. године, исплати трошкове специјализације у износу од 66.002,49 КМ, са законском затезном каматом почев од 16.12.2011. године па до исплате, уз накнаду трошкова парничног поступка.

Одлучујући о захтјеву тужитеља, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да је тужена била запослена код тужитеља на неодређено вријеме по основу уговора о раду број: 465/02 од 01.04.2002. године; да су тужитељ и тужена закључили уговор о специјализацији број:1840/02 од 23.12.2002. године којим се тужитељ обавезао да туженој, као специјализанту, омогући обављање специјализантског стажа из области пластичне и реконструктивне хирургије, који ће трајати 60 мјесеци, а према рјешењу Министарства ... РС; да је тужена потписивањем уговора о специјализацији са тужитељем прихватила обавезу, да, по завршетку специјализације, остане на раду код тужитеља најмање двоструко вријеме колико је трајало њено стручно усавршавање (члан 5. уговора); да је, у случају неиспуњења наведене обавезе, тужена дужна тужитељу вратити цјелокупан износ средстава примљених за вријеме специјализације, са доприносима и са законском затезном каматом (члан 6. уговора); да су туженој за вријеме трајања специјализације исплаћиване плате и остале накнаде из радног односа; да је по завршеној специјализацији тужена рјешењем тужитеља број 2317/07 од 04.07.2007. године распоређена на радно мјесто специјалисте пластичне и реконструктивне хирургије у Служби за ..., са даном 22.06.2007. године; да је туженој, због отказа уговора о раду од стране радника, радни однос престао са даном 31.10.2011. године, доношењем одлуке о престанку уговора о раду број: 4932/11 од 26.10.2011. године; да је чланом III наведене одлуке одређено да је радник обавезан да измири обавезе из тачке 6. уговора о специјализацији број: 1840/02 од 23.12.2002. године.

На темељу тих чињеница, првостепени суд је закључио да за вријеме специјализације тужена није обављала послове из уговора о раду већ да је била на стручном усавршавању, односно да је под надзором ментора обављала теоријски и практичан рад у циљу стручног усавршавања. Утврђујући да је тужитељ туженој омогућио стручно усавршавање и да јој је у том периоду исплаћивао накнаде плате, доприносе, трошкове дневница, превоза и накнаду за одвојени живот, а да се тужена уговором о специјализацији (члан 6.) обавезала да ће, уколико не испуни своје уговорене обавезе (члан 5. уговора), вратити цјелокупан износ средстава са доприносима, те утврђујући укупну висину трошкова специјализације на темељу финансијске документације тужитеља, првостепени суд је захтјеву тужитеља у цјелости удовољио позивом на одредбе члана 17. став 1. и 262. став 1. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ" бр. 29/78, 39/85 и 57/89 те "Службени гласник Републике Српске" бр. 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04- даље: ЗОО).

Одлучујући о жалби тужене другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда, па је изјављену жалбу одбио и првостепену пресуду потврдио.

Одлука другостепеног суда није у свему правилна и законита.

Одредбом члана 27. Закона о раду ("Службени гласник Републике Српске", бр. 38/00, 40/00, 47/02, 38/03, 66/03 и 20/07, даље: ЗР) прописано је да послодавац може радника упутити на одређене облике стручног оспособљавања и усавршавања, у складу са потребама радног мјеста радника, а посебно када дође до усвајања нових метода у организацији и технологији рада.

У конкретном случају, сагласно рјешењу Министарства ... број 01-151-60/02 од 03.12.2002. године, тужитељ је туженој, која је била запослена код тужитеља на неодређено вријеме по основу уговора о раду број: 465/02 од 01.04.2002. године, током трајања радног односа, омогућио стручно усавршавање-специјализацију из области пластичне и реконструктивне хирургије.

Закључењем уговора о специјализацији број: 1840/02 од 23.12.2002. године тужитељ и тужена су уговорили међусобна права и обавезе у погледу предметног стручног усавршавања. Наведени уговор је израз слободе уговарања, у смислу одредбе члана 10. ЗОО, те исти није противан принудним прописима. Тужитељица је наведени уговор потписала својом слободном вољом (током поступка пред нижестепеним судовима није тврдила супротно, нити је у том правцу изводила доказе), па се не могу прихватити њени ревизиони наводи да је овим уговором створена несразмјера обавеза уговарача и да одредба члана 6. уговора „у најмању руку није морална“.

Одредбама наведеног уговора (члан 1. и 2. уговора), тужитељ се обавезао да ће туженој омогућити обављање специјализантског стажа из области пластичне и реконструктивне хирургије у трајању од 60 мјесеци и да ће јој за тај период исплаћивати накнаде плата, накнаду трошкова због одвојеног живота од породице, да ће сносити трошкове који се уплаћују установи у којој специјализант врши специјализацију, путне трошкове и трошкове дневница за одлазак и једне за повратак са специјализације.

Тужена се обавезала да специјализацију заврши у утврђеном року и да након завршене специјализације прихвати послове према распореду у складу са стеченим знањем (члан 4. уговора), те да након специјализације остане на раду најмање двоструко вријеме трајања специјализације (члан 5. уговора). Истовремено, обавезала се да ће, у случају прекида специјализације или прекида радног односа током трајања специјализације, или уколико не одради своју обавезу из члана 5. уговора, вратити цјелокупан износ средстава примљених за вријеме специјализације, са доприносима, уз законску затезну камату (члан 6. став 1. уговора), а та средства не враћа уколико до прекида специјализације дође усљед болести такве природе која је онемогућила да настави специјализацију (члан 6. став 2. уговора).

Према утврђењу нижестепених судова, тужитељ је у цјелости испунио своје уговорене обавезе, док тужена по завршеној специјализацији на раду код туженог није остала уговорени период, већ јој је на њен захтјев радни однос престао са 31.10.2011. године. При томе се не могу прихватити ревизиони наводи тужене да по завршетку специјализације није радила на радном мјесту специјалисте пластичне и

реконструктивне хирургије, јер супротно произлази из рјешења тужитеља од 04.07.2007. године. Уосталом, тужена у вријеме доношења тог рјешења није приговарала том распореду, већ је исти прихватила.

Како је, дакле, туженој на њен захтјев престао да важи уговор о раду, чиме су били испуњени и законски услови за раскид предметног уговора о специјализацији, то сагласно одредби члана 132. став 2. ЗОО она страна која је уговор извршила потпуно или дјелимично има право да јој се врати оно што је дала.

Не могу се прихватити ревизиони наводи, да није видљива структура досуђеног износа од 66.002,49 КМ, јер је висина укупних трошкова специјализације утврђена на темељу, у доказном поступку презентоване, документације тужитеља, гдје су јасно раздвојене исплате по основу накнаде плата, накнаде за одвојен живот, трошкова превоза и специјализације, као и уплаћени доприноси. У том износу, супротно ревизионим наводима, нису садржане исплаћене плате, јер је и у периоду од 9 мјесеци (у којем је специјализација обављана у Добоју) туженој исплаћивана накнада плата (члан 86. ЗР), јер се ради о периоду стручног усавршања по уговору о специјализацији, а не о раду по уговору о раду за који се исплаћује плата (члан 83. ЗР).

Нису основани ни ревизиони наводи, да тужена не може бити обавезана на поврат доприноса, јер су доприноси уплаћени у њену корист, а на поврат истих се обавезала одредбама уговора (члан 6. уговора). Ревизиони наводи тужене да се након специјализације налазила на породилском одсуству, за који период се тужитељ рефундирао, па да ће се два пута наплатити су ирелевантни, јер се захтјевом тражи враћање трошкова које је тужитељ сносио током трајања специјализације.

Нема мјеста ни ревизионим наводима о томе да је првостепени суд починио повреду одредаба парничног поступка тако што је неправилно одбио приједлог тужене за одгоду припремног рочишта, јер је према стању списка предмета првостепени суд правилно закључио да у конкретном случају нису били испуњени законски услови прописани чланом 111. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - даље: ЗПП) за одгоду наведеног рочишта.

Међутим, тужена са правом истиче да вријеме које је она провела на раду код тужитеља, након завршене специјализације, представља вријеме за које је она дјелимично испунила обавезу из члана 5. уговора о специјализацији, што је од утицаја код одлучивања о тужбеном захтјеву.

Тужена је по завршеној специјализацији на раду код тужитеља провела 4 године и 4 мјесеца односно 52 мјесеца, а била је у обавези да остане на раду укупан период од 120 мјесеци. Укупни трошкови тужитеља за вријеме трајања специјализације износе 66.002,49 КМ, што мјесечно износи 550,02 КМ, па када се обавеза тужене умањи за одрађених 52 мјесеца односно за износ од 28.601,04 КМ, произлази да је тужена у обавези да тужитељу плати износ од 37.401,45 КМ.

Сагласно томе, изјављена ревизија је дјелимично усвојена и побијана пресуда преиначена тако што је тужена обавезана да тужитељу, умјесто раније досуђеног износа од 66.002,49 КМ, исплати износ од 37.401,45 КМ, примјеном одредбе члана 250. став 1. ЗПП.

Истовремено, сагласно одредбама члана 386. став 2. и 397. став 2. ЗПП, преиначена је и одлука о трошковима поступка. Како је тужитељ, у коначном, у овој парници успио у проценту од 56%, то су раније досуђени трошкови поступка од 4.258,10 КМ (чија висина није оспоравана жалбеним наводима), снижени на износ од 2.384,53 КМ.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић